

(۶۳۴)، ۲۰ سطر (۱۷/۵ × ۹/۵)، اندازه: ۳۵ × ۲۱/۵ سم [ف: ۱۰-۱۸۹۵]

● حکمیت مجدد همگر در دعوی توجیع شعر انوری

یا ظهیر / ادبیات / فارسی

hakamiyyat-e majd hamgar dar da'vā-ye tarjī'e-šē'r-e anvarī yā zahīr

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۶۶/۱۶۵

به نقل از تاریخ مستوفی؛ خط: نستعلیق، بی کاه، تا: قرن ۱۱؛ اص (۳۵۱) [مختصر ف: -۳۱۹]

● حکومت علی (ع) / فضایل و مناقب / فارسی

hokūmāt-e 'alī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹۰/۱۵۵

آغاز: این مختصری است که یاد کرده شد در حکومتها، امیرالمؤمنین علی کرم الله وجهه؛ انجام: و یکی بماند حکم کرد غلام و آنج بود پیش داد. انجامه: تمام شد کتاب حکومت علی رضی الله عنه به خوبی و خرمی بر دست صاحبش بنده فقیر حقیقی محمد بن مسعود ... خط: نسخ، بی کاه، تا: یکشنبه آغاز محرم ۷۲۳ق؛ جلد: تیماج کرم قهوه‌ای، اص (۶۴۸)، ۴۱ سطر، اندازه: ۳۲ × ۱۹ سم [ف: ۴۱-۱۰۲]

● الحکومة / کیمیا / عربی

al-ḥukūma

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۱۱/۱۲

آغاز: الحمد لله رب العالمین و صلی ... سلم تسلیماً. قد سبق لنا قبل کتابنا هذا احد عشر کتاباً فی الحيوان کل ذلك و قد اسرفنا فی فن واحد الکلام و هو المخصوص من الحيوان بنفسه فی عشر اجزاء من ذلك و قد تکلمنا فی الکتاب الحادی عشر الذی هو قبل کتابنا هذا علی اصول اصحاب الحيوان و ما قالوا انه من ذلك و لم نذكر فی ذلك تدبيراً و قد اثبتنا التدابير حينئذ علی النسق فی کتابی هذا و فيما يليه علی شرح ما تقدم فی العشرة الاولى فی ذلك علی الآراء أيضاً؛ انجام: و هو اعظم فی العقل و اما يكون بالمياه المحمره و التسقيه له و التشويه فاعلم ذلك. تم کتاب الحکومة. خط: نسخ، بی کاه، تا: صفر ۱۲۸۸ق؛ کاغذ: فرنکی شکری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳ گ (۴۴ - ۴۶)، ۱۹ سطر (۱۴/۵ × ۸/۸)، اندازه: ۲۲/۳ × ۱۳/۷ سم [ف: ۲۹/۲ - ۶۱۲]

● حکومت امیر مؤمنان علی / تاریخ معصومین / فارسی

● حکم الهوام المختلطة بالأطعمة / فقه / عربی
ḥukm-ul hawām-ul muxtaliṭa bi-l-aṭ'ima

حسینی، حسین بن محمد ابراهیم، ق ۱۳ قمری
hoseynī, hoseyne-bn-e mohammad ebrāhīm (- 19c)
مؤلف در این رساله بر حرمت هوام و حشرات واقع در خوردنی‌ها و نوشیدنی‌ها و میوه‌ها استدلال می‌کند و رد بر کسی است که حکم به حلیت آنها داده است.

کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره/۵

آغاز: حمداً لک یا من أحل بحکمة الطیبات و شکرآ لآلاتک التی لا تحصى من تحريم الخبائث القدرات
بی کاه، بی تا؛ افتادگی: انجام [تراثنا: س ۲۲ - ۴ - ۵۴]

● حکمیات الافلاطونية / اخلاق / عربی

ḥikmīyyāt-ul aflāṭūniyya

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۱۲/۱۱-۴

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۷۹۵؛ خط: نسخ، بی کاه، تا: ربیع الاول ۸۴۶ق، جا: هرات؛ گگ (۱۶۸-۱۷۳)، ۱۴ سطر [فیلمها ف: ۱-۴۱۲]

● حکم یآوری زنبورک خانه / اسناد / فارسی

hokm-e yāvarī zanbūrak-xāne

حکم یآوری زنبورک خانه برای میرزا محمد علی یاور از قاسم خان امیر نظام با مهر مورخ ۱۲۷۰ خطاب به نصرالله خان سرهنگ زنبورک خانه در تیلان تیل ربیع الاول ۱۲۷۲ق.

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۵۵

خط: شکسته آراسته در جدول، بی کاه، بی تا؛ در هامش نوشته شده که او یاور بود و گناهی کرد و از سرهنگ فرمان نبرد و بیرونش کردند باز از او خشنود شدند و دوباره یاورش کردند. در پشت آن نشانه‌های ادارات وقت آمده است [نشریه: ۷-۳۳۳]

● حکمیه / فلسفه / عربی

ḥikamiyya

زنوزی، علی بن محمد حسن، ق ۱۳ قمری
zonūzī, 'alī ebn-e mohammad hasan (- 19c)

در بیان علت موجد و علت مبقیه.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹۸۲/۵

آغاز: بسمله. حمدله ... فیقول علی ... الزنوزی ان الحکماء اختلفوا فی ان الممكن حادث؛ انجام: و امثاله و اعراضه المتجددة فلا فافهم و ففک الله

خط: نسخ، بی کاه، بی تا؛ کاغذ: فرنکی، جلد: تیماج مشکلی، ۸ گ (۶۲۷-)

فرستگان نسخه‌های خطی ایران (فخا)؛ جلد سیزدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276251

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

اعتقادات / فارسی

haqq-ol yaqīn va 'ayn-ol hayāt (gozīde-hā-ī az)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۶/۷

نسخه اصل: کتابخانه آیت الله مرعشی نجفی، شماره ۸۸۳۹ [در فهرست اصلی این قسمت معرفی نشده]؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ ص ۷۵-۸۱ [عکسی ف: ۳-۴۳۹]

● حقانیت مذهب شیعه و دفع اشکال مخالفین / کلام و

اعتقادات

haqqānīyat-e mazhab-e šī'e va daḡ-e eškāl-e moxālefin

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۶۶۰/۲۶

خط: نسخ، کا: اسدالله بن ظهیرالدین علی دوانی، تا: قرن ۱۱ [ف: ۳۵۹]

● الحقایق / کیمیا / عربی

al-ḥaqāyiq

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۱۱/۴۸

آغاز: الحمد لله رب العالمین و صلی ... للممتقین و سلم. قد سبق لنا من الكتب قبل کتابنا هذا ثمان و اربعون کتاباً کل ذلك فيها تدابیر و اعمال و تفاسیر ... و قد جعلت کتابی هذا و هو تدابیر و اعمال و تفاسیر ... و قد جعلت کتابی هذا و هو الكتاب التاسع و الاربعون حاویاً للحد المستعمل فی کتابنا هذه من التداوی رفی هذه الثلاثة الابواب البی هی من جوهر واحد لیقرب بذلک ما حدها و یسهل علی الطالب و انا ذاکر فی کتابی هذا مما شرطنا فر العدد فانا اذکر فی کتابی هذا فالماء و الهواء مختلف الکلام فی النار و الارض لما بعد؛ انجام: وشد الوصل محکماً ثم اعد كذلك سبع مائة مرة فان الدهن حینئذ یقطر.

خط: نسخ، بی کا، تا: صفر ۱۲۸۸ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: فرنگی شکر، جلد: تیماج قهوه ای، ۲گ (۱۲۰-۱۲۱پ)، ۱۹ سطر (۱۴/۵×۸/۵)، اندازه: ۲۲/۳×۱۳/۷سم [ف: ۲۹/۲-۶۱۸]

● الحقایق = الحقایق فی اسرار الدین = الحقایق فی

محاسن الاخلاق / اخلاق / عربی

al-ḥaqāyiq = al-ḥaqāyiq fi asrār-id dīn = al-ḥaqāyiq fi maḥāsīn-il axlāq

فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶ - ۱۰۹۱ قمری

feyz-e kāshānī, mohammad ebn-e šāh morteza (1598 - 1680)

ḥaqq-ul yaqīn fi ma'rifat-i rabb-il 'ālamīn

تهرانی نجفی، هادی بن محمد امین، - ۱۳۲۱ قمری
tehrānī najafī, hādī ebn-e mohammad amīn (- 1903)

رساله ای در بیان اتحاد وجود و ماهیت و استدلال بر بطلان اصالت هر یک از این دو گویا مؤلف در این رساله نظر به شخص معین و کتابی در این موضوع دارد و می خواهد او را پاسخ گوید.

آغاز: الحمد لله الذی دل علی ذاته بذاته و تنزه عن مجانسه مخلوقاتہ جل عن أن یحجبه حجاب فیتطرق الیه الشک و الارتیاب ...

۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۵۴/۲

آغاز: برابر؛ انجام: فانه لا علیة الا فی مرحلة الایجاد. و الحاصل ان الماهیه انما ...

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف (ظاهراً)، بی تا؛ جلد: تیماج زرشکی، ۳گ (۶۶-۶۸پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۲×۱۷سم [مؤید: ۳-۶۰۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۷۱۳

آغاز: برابر؛ انجام: و لقوله کل شیء هالک تم الی بیان بعون الملک المنان

خط: نسخ، کا: کشمیری، محمد باقر بن احمد علی، تا: ۱۳۲۱ق [رایانه]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۱۳۵/۱

آغاز: برابر؛ انجام: ان الوجود موجود بمعنی أنه لیس معلوماً و الا فهو صفة الماهیه فان الموجودیه صفة کالمعلومیه

خط: نسخ، کا: علی بن حسین غروی، تا: چهارشنبه ۱۶ ربیع الثانی ۱۳۲۲ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز، ۴۲گ (۱-۴۲پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف: ۸-۳۶۳]

● حق الیقین و الصراط المستقیم / کلام و اعتقادات / فارسی

haqq-ol yaqīn va serāt-ol mostaqīm

رساله مختصری است در موضوع اصول پنج گانه اعتقادی و مسائل فقهی و به تعبیر مؤلف در معرفت واجبات علمی و معرفت واجبات علمی مشتمل بر ۶ «کتاب» و یک «خاتمه».

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۳۴۸/۴

آغاز: بسم الله، الحمد لله رب العالمین، شکر بی نهایت موجودی را که آفریدگار جهان است، و ثنای بی نهایت مر پادشاهی را که دارنده زمین و زمان است؛ انجام: و روش دین ایشان به هدایت خاندان است بیزاری نمودن از این قوم.

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۳۶۸ق؛ گالینکور مشکی، ۱۳۵گ (۲۳-۱۵۷ر)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۹×۱۲/۵سم [ف: ۱-۳۳۴]

● حق الیقین و عین الحیات (گزیده های از) / کلام و

فهرستگان نسخه های خطی ایران (نخا)؛ جلد سیزدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276251

. اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

حکمت شامله بیک قطره در رحم؛ انجام: انگور مویز منی افزایش
آمله زمخت و ترش شیرین و سرد بود ... و شیرین و زمخت
(کذا) و ترش بود و به طبع
خط: نستعلیق، بی کاء، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری،
اردیبهشت ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج فرنکی قهوه‌ای،
گک، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۳/۵×۱۴ سطر [اهدائی رهبر: ۹-۲۶۱]

● حل شبهه آکل و مأکول = آکل و مأکول / کلام و
اعتقادات / فارسی

hall-e šobhe-ye ākel va ma'kūl = ākel va ma'kūl

کوثر همدانی، محمد رضا بن محمد امین، - ۱۲۴۷
قمری

kowsar-e hamadānī, mohammad rezā ebn-e
mohammad amīn (- 1832)

مؤلف در این رساله سؤالی را که آخوند ملا علی رشتی درباره
مسأله کلامی مشهور به «شبهه آکل و مأکول» پرسش نموده،
جواب داده است.

آغاز: بسمله ... ارجمند سعادتمند و ققک الله تعالی لفهم غموض
اسراره.

انجام: و جواب شبهات قوم بطریقی که مطابق عقل و موافق نقل
باشد نوشته باشیم تا اراده خدایی بچه قرار گرفته باشد.

[فهرستواره منزوی ۱۷۴/۶]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۵۷۱/۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کاء، تا: ۱۳۳۸ق؛ جلد: تیماج مشکى، گک (۱۴۸-
۱۵۱)، اندازه: ۲۰/۵×۱۴ سطر [ف: ۲۶-۶۶]

● حل شبهات ابلیسه / شرح دعا / عربی

hall-e šobahāt-e eblīse

مدنی، علی خان بن احمد، ۱۰۵۲ - ۱۱۱۸ قمری
madanī, 'alī xān ebn-e ahmad (1643 - 1707)

بخشی است از ریاض السالکین سید علیخان مدنی (-۱۱۲۰) در
حل شبهات معروف به شبهات ابلیسه؛ وی نخست سخن فخر
رازی را نقل کرده و سپس خود به حل و رد یکایک آنها
پرداخته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۹۱۶/۱۳

آغاز: فی شرح الصحیفه قال شارح الاناجیل فوحي الله الی
الملائكة قولوا له انک؛ انجام: و ذلك لقصور هم عن ادراک
الحکمة العلیه و عجزهم عن دفع الاوهام و الشبهات فی الامور
العقلیه و الله یقول الحق و هو یهدی السبیل ... نقلته من الروضه
السابعه عشره من ریاض السالکین فی شرح صحیفه سید العابدین.

ذات ذاتی عن صفات أفعال / تم هذا الكتاب بعون الله و حسن
توفيقه و الحمد لله وحده.

خط: نسخ، بی کاء، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ کاغذ: فرنکی ضخیم، جلد:
تیماج قهوه‌ای، ۴۹ گک (۱۳۳-۱۸۱)، ۱۹ سطر (۱۵/۵×۱۰)، اندازه:
۲۱×۱۵ سطر [ف: ۳۰-۹۹]

۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۴۹/۴

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کاء، تا: ۱۱۵۱ق؛ جلد: تیماج مشکى، ۱۷ سطر
(۱۵/۵×۷/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۱۴ سطر [ف: ۱-۴۳۷]

● حل الرموز و مفتاح الكنوز / عرفان و تصوف / عربی

hall-ur rumūz wa miftāḥ-ul kunūz

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۴۰۴۹/۱

بی کاء، بی تا؛ [نشریه: ۱۳-۳۵۹]

● حل زیبوق / کیمیا / فارسی

hall-e zībaq

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۸۷/۲۰

آغاز: رساله از جابر بن حیان ره در حل زیبوق حکما و تدبیر او.
بسمله. و به نستعین. بدان بدرستی که حصول این عبد امر سهل
است ولیکن صعوبت و دشواری در حل تفل او است؛ انجام: پس
هرگاه حل شود ملح بحر مخلوط میشود با آب بحر مخلوط شدن
عنصری و میکند ... عسجدی والسلام.

بی کاء، تا: با تاریخ ۱۲۸۹ق؛ اص (۵۵پ)؛ [ف: ۴-۱۰۳۵]

→ حل زیب جدید سلطانی < کنوز الصحه

→ حل زیب جدید سلطانی < شرح زیب الغ بیگ

● حلال سما = حلال اسماء (الادویة) / طب / فارسی

halāl-e samā = halāl-e asmā' (al-advīye)

حکیم حامد، - ۱۰۷۳ قمری

hakīm hāmed (- 1663)

فرهنگ اسامی ادویه به ترتیب حروف معجم مشتمل بر سی
«باب»: باب اول در بیان تقسیم زمین؛ باب دوم باب الالف و بقیه
ابواب آن افتاده. این کتاب پس از «خلاصه الحکمة» مؤلف که
در دیباچه از آن یاد کرده، نگاشته شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۴۹۸۱

آغاز: بسمله. سپاس بی قیاس مر داوری را که بقدرت کامله و

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنا)؛؛ جلد سیزدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276251

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

al-hanafiyya fī manāsek-el hajj va-l 'omra

خلخالی، محمد رضی بن محمد تقی، ق ۱۳ قمری
xalxālī, mohammad razī ebn-e mohammad taqī (- 19c)
اعمال و مناسک حج و عمره را فتوائی و با اختصار به درخواست
حاج محمد حنفیه نگاشته و شب سه شنبه ۱۹ رجب به پایان برده
است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۳۷۸

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... چونکه در زمان کوتاهی دست انا
از امام علیه السلام؛ انجام؛ و سایر منسوباتش را بجهت اینکه
احترام آنها راجع است بر تعظیم صاحب بقعه سلام الله علیه و علی
آبانه الطاهرین..

خط: نسخ معرب و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ مهر: «محمد
رضی شیخ الاسلام» (مربع)، «میرزا علی محمد الشریف الحسینی»،
«میرزا علی محمد»؛ جلد: مقوایی، ۴۱ گ، ۱۴ سطر، اندازه:
۱۶/۲۲×۲۲ سم [ف: ۱۹ - ۱۸۲]

● الحنقة / کیمیا / عربی

al-ḥunqa

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری
jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۶۷/۲۵

آغاز: بسمله حمدله و صلی الله علی محمد خاتم النبیین ... و اما
اذکر فی هذا الكتاب الابواب المترکبة من تلك العناصر لکلام
مستوفی؛ انجام؛ و اسلک التدبیر فانه فی الكل واحد
مقاله بیست و پنجم است؛ خط: نستعلیق چلیپا، بی تا؛ قرن ۱۱؛
کاغذ: ترمه، جلد: میشن قرمز، ۲ گ (۵۲-۵۳)، اندازه:
۱۵/۶×۲۳/۲ سم [ف: ۶ - ۴۴۷]

● حنیفه نامه / شعر / فارسی

hanīfe-nāme

مثنوی حماسی است در داستان حنفیه و عشق زنی به او و جنگ
او با فضل و محتشم. منظومه های متعددی در این موضوع سروده
شده است.

[دنا ۷۹۹/۴؛ نسخه های منزوی ۲۸۰۶/۴]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۸۹۰/۱۴ - ۲۹/۲۲۰

آغاز: بنام خداوند فرد کریم xx که هست او سمیع و علیم و رحیم
/ کسی را که ذاتش نباشد تمام xx خری باشدش کرده باشد
لجام؛ انجام؛ چه دیدش علی را همانگه لعین xx بر آمیخت با وی
به پیکار کین / بترسید لشکر از آن هی بتش xx از آن قوت روز
هم صولتش

● الحمیة فی الطب / طب / عربی

al-ḥamīyya fī-ṭ ṭibb

«قال افضل المتأخرین نجیب الملة و الدین السمرقندی تغمدہ الله
برحمته: الحمیة رأس كل داء و المعالجة فی كل دواء». در
بهداشت است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۳۶/۳

خط: نسخ ریز، بی کا، تا: با تاریخ ۸۷۷ق؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج
زرد حنایی، ۲ص، ۲۵ سطر (۱۲×۹)، اندازه: ۱۵×۲۱ سم [ستاف: ۱-۳۴۳]

● الحمیدیه / صرف / عربی

al-ḥamīdiyya

پرینچی، رجب علی، ق ۱۴ قمری
pārpīnčī, rajab 'alī (- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۳۱۹ق

منظومه مفصلی است در صرف که شاعر آن را برای فرزندش
عبدالحمید سروده و به همین جهت نام آن را «الحمیدیه» نهاده
است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۵/۱۹۷ - ۲۹۵۷/۱

آغاز: حمد علی نحو ولیه صرف xx ذاته بذاته دل و عرف / بناء
کون و سکونه اول xx بقدرته و جلالة الاجل؛ انجام؛ بخمسة
و تسعة قلوبنا xx نور و یسر لی اموری ربنا / فذی الحمیدیه کان قد
تم xx فالحمد لله حقیق و حتم
خط: شکسته، نستعلیق، کا: به خط شاعر، تا: ۱۳۱۹ق؛ جلد: تیماج
مشکی، ۲۶ گ، ۱۲ سطر چلیپایی، اندازه: ۱۷×۹ سم [ف: ۳ - ۱۶۸۳]

● الحمیدیه (قواعد القرآنی) / تجوید / فارسی

al-ḥamīdiyya (qavā'ed-ol qorānī)

قاری کاظمی، محمد بن شمس الدین، ق ۱۲ قمری
qārī kāzemī, mohammad ebn-e šams-od-dīn (- 18c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۷۴۲

آغاز: بسمله حمدله امام بعد چنین گوید اقل الخلیفه و احواجهم
الیالله العزیز محمد بن شمس الدین کاظمینی القاری؛ انجام؛ بر
آنکه آواز حرکت شونده شود و ناظر انضمام شفتین را مشاهده کند
و اعمی الشمام را در نیابد و الله اعلم بالصواب
خط: نسخ تحریری، بی کا، تا: ۱۳۴۴ق، کتابت شده بنام ذبیح الله
بن حسن نیشابوری؛ ضمیمه نسخه ش ۱۷۱۵۰ [رایانه]

← الحمیری < احوال السید الحمیری و قصیده

● الحنفیة فی مناسک الحج و العمرة / فقه / فارسی

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛ جلد سیزدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276251

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

۶. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۱/۱۵۱

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد حسینی، بی تا [ف: ۱۲۴]

● الحمی / کیمیا / عربی

al-ḥummā

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۴/۳۴۶۷

آغاز: بسمله حمدله و صلی الله علی محمدخاتم النبیین و امام ...
قد سبق لنا قبل کتابنا هذا عشرة كتب نذكر فيها من امر الحجر
المطلوب؛ انجام: و هو أن قال ان الامر من الاسفل فاجب ...
(سپس آمده: من هنا كان ساقط من النسخة المنقولة منها الى
اواسط كتاب الرابع عشر)

مقاله یازدهم از السبعین است؛ خط: نستعلیق چلیبا، بی کا، تا: قرن
۱۱، کاغذ: ترمه، جلد: میشن قرمز، ۲ گگ (۳۹-۴۰)، اندازه:
۱۵/۶×۲۳/۲سم [ف: ۶-۴۴۵]

← حمیات < تبها

← حمیات < اقسام حمیات معرفت اقسام تبهای معروفه

● الحمیات = اصناف الحمیات / طب / عربی

al-ḥummayāt = aṣnāf-ul ḥummayāt

جالینوس، ۱۲۹ - ۱۹۹ میلادی

jālīnūs (129 - 199)

مترجم: حنین بن اسحاق، ۱۹۴ - ۲۶۰ قمری

مشتمل بر دو «مقاله» در توصیف اجناس و انواع و دلایل تبها،
این کتاب را اول بار سرجس به زبان سریانی ترجمه نمود ولی
به لحاظ فساد ترجمه، حنین آن را مجدداً به همان زبان به جهت
جبرئیل بن بختیشوع نقل کرد و این اولین ترجمه او از کتب
جالینوس به زبان سریانی بود. بعدها خود او آن را از یونانی به
عربی ترجمه و به نام ابوالحسن احمد بن موسی موشح نمود.
عناوین مقالات: المقالة ۱: بذكر فيها اصناف الحمیات؛ المقالة ۲:
بذكر فيها اصناف الحمیات التي تتولد من عفونة الاخلاط. هدف
وی آن است که اجناس و انواع تبها و نشانه‌های آنها را بیان کند.
در مقاله نخستین دو جنس از تبها را بیان کرده که یکی مربوط به
روح است و دیگری مربوط به اندام‌های اصلی که اندام‌های
سخن نامیده می‌شوند. در مقاله دوم، سومین جنس تب را شرح
داده است که در نتیجه عفونت اخلاط پدید می‌آید.

[تاریخ نگارش‌های عربی (سزگین) ج ۴: ۱۳۹]

شرح و حواشی:

۱- الحمیات (جوامع) = جوامع الحمیات = جوامع اصناف الحمیات؛

جالینوس (۱۲۹-۱۹۹)

حدیث «علی باطن الانبیاء» / کلام و اعتقادات / عربی

ḥamlīya = jawāb-ul masā'il = ar-r-ul ḥamlīya = š.-u
hadīṭ-i «alī bāṭin-ul anbīyā»

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

در پاسخ یکی از سادات علما که در خصوص ظواهر و روایات
و زیارات که اشاره بدین معنی دارد که امیر المومنین علی (ع)
باطن انبیای الهی است سؤال نموده، سید کاظم رشتی پس از بیان
چند زیارت و چند حدیث همچون احادیث «انا آدم و انا نوح و
انا ابراهیم و انا موسی و انا عیسی و انا محمد (ص) ... و من رأنی
فقد رأهم» و «كنت مع جميع الانبياء سرا و مع محمد (ص)
جهره» به شرح و تأویل آن پرداخته است.

آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی خیر خلقه ...
فیقول العبد الفانی ... ان بعض الساده الاجلاء و الازکیاء العلما
ایده الله بصنوف الالاء و النعماء

انجام: قد ذکرنا ما یسهه المقال فی شرح هذه الاحوال فی هذه
الازمان و الاحیان ... و فیما ذکرنا کفایه لكل ناظر اذا تفهم ما
نقول و الله ولی التوفیق و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.

چاپ: در «مجمع الرسائل» پس از «کشف الحق» ص ۵۸

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶/۲۰۸۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن رحیم و یوسف بن علی اردبیلی، تا:

۱۲۵۶ق، جا: کاظمین؛ جلد: تیماج مشک، ۱۷ گگ (۱۲۰پ-
۱۳۶ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۱۰۱]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۱/۱۶۷۰-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد رسول بن محمد حسن، تا: ۱۲۶۰ق،

جا: کربلا؛ ۲۸ص (۲۷۰-۲۹۷) [عکسی ف: ۱-۱۵۶]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۰۸۵-۳۶/۸۵

آغاز و انجام: برابر

از اول تا آخر؛ خط: نسخ، کا: علی بن زین العابدین، تا: ۱۲۶۰ق،

جا: کربلا؛ ۱۴ گگ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۹۳]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷/۳۷۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالعلی بن محمد صالح مراغی، تا: ۱۲۶۳ق؛

مصصح؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج حنایی، ۱۰ گگ (۴۲پ-
۵۱پ)، ۲۵ سطر (۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱۶-۴۲۲]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۴/۸۰۵

آغاز: برابر

کامل؛ خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۵ ذیقعد ۱۲۶۷ق؛ کاغذ: فرنگی

قدیم، جلد: مقوایی با تیماج مشک، ۹ گگ، ۲۴ سطر (۵×۹/۵)،

اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲-۶۸۰]

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛ جلد سیزدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276251

استاد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

al-xilqa

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

مقاله سی ام از مجموعه رسایل او به نام «السبعین» است. آغاز: الحمد لله رب العالمین و صلی الله ... سلم تسليماً. و بعد قد سبق لنا قبل کتابنا هذا تسع و عشرون کتاباً عشرون کتاباً فی الحيوان و تسعة فی الاشجار و کتابنا هذا آخر قولما فی الاشجار ... و انا ذاکر فيه الادهان و الالبان و ما فيها من الفعل و التأثير القريب و اری انها افضل فی العمل و لنا کتاب يعرف بکتاب الالبان فی المائة و اثني عشر نذكر فيه كيف وجه استخراج الدهن من جميع النبات و من الحيوان و الاحجار جميع الالبان و ابلغ فيه و ما فيه ما يستخرج دهنه و لبنه و اكثره الاشجار ...

انجام: و سوف نذكر ذلك عن آخره ان شاء الله و وجه آخر من اخرج الادهان للاجرام كمثل الشمع و ما جانسه و هي کلک و سوف تأتي به فی المقالات الاخيرہ ان شاء الله.

۱. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: ۳۴۶۷/۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق چلیبا، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن قرمز، ۲ گگ (۵۶-۵۷پ)، اندازه: ۱۵/۶×۲۳/۲سم [ف: ۶-۴۴۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۱۱/۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: صفر ۱۲۸۸ق؛ کاغذ: فرنکی شگری، جلد: تیماج قهوه ای، ۳ گگ (۷۹پ-۸۱پ)، ۱۹ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۷×۲۲/۳سم [ف: ۲۹/۲-۶۱۵]

● الخلقه / کلام و اعتقادات / عربی

al-xilqa

میرداماد، محمد باقر بن محمد، - ۱۰۴۱ قمری

mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad (-1632)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۰۷۴/۴-۵

نسخه اصل: کتابخانه رایلند منچستر شماره P 97 (۶۸۶)؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۲ [فیلمها: ۳-۱۳۱]

● خلقت / کلام و اعتقادات / فارسی

xelqat

رساله در آفرینش نور نبی مکرم اسلام و آدم و ملائکه، مرگ و احوال پس از مرگ و سرنوشت گنه کاران و صالحان در قیامت، مطابق عقائد اهل سنت، با استفاده از اخبار و روایات و آیات قرآن.

۳۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: مخ: ۲-۸۴۹]

۱۰. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۴۶۹/۱

خط: نسخ زیبا، کا: حیب الله موسوی، تا: ۱۷ ذیقعدہ ۱۲۷۹ق، جا: بروجرد؛ جلد: تیماج قهوه ای، ۱۱۰ص (۲-۱۱۱)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۲-۱۲۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۱۵۰/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۴۳۵]

● خلق الکلام / کلام و اعتقادات / عربی

xalq-ul kalām

احسانئی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753 - 1826)

یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه: ۳۷/۵

آغاز: سلام عليك و رحمة الله و برکاته اما بعد فاعلم ان الکلام يختلف بحسب اختلاف المقامات؛ انجام: و أما الاحتمالات و التجویزات و الفروض التي تفرضونها و تعتبرونها فليست من الحق و النور فان العلم نقطة كثيرها الجاهلون.

خط: نسخ، کا: احمد، بی تا؛ جلد: تیماج قرمز، ۳ گگ (۱۳۴پ-۱۳۶)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۳۷]

● خلق الله الموجودات / کلام و اعتقادات / عربی

xalq-ul lāh al-mawjūdāt

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۰۳۱/۶

کا: محمد بن صالح، بی تا؛ کاغذ: کبود فرنکی، جلد: مشکی، ۳ گگ (۵۷پ-۵۹پ)، ۲۸ سطر (۲۵×۳۰)، اندازه: ۳۴×۴۰سم [ف: ۱۷-۵۲۸]

س الخلق المخلوقة ← صنعة الطبيعة و سرائر الخلیقة

● خلق النبی = کتاب خلق النبی (ص) / تاریخ پیامبر اکرم

(ص) / عربی

xalq-un nabī = k-u xalq-in nabī

ابوبکر محمد بن عبدالله بن عبدالبر
ābūbakr mohammad ebn-e 'abd-ol-lāh ebn-e 'abd-ol-barr

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۳۴۱

خط: نسخ، کا: ابوبکر محمد بن ابی رافع الوراق، تا: ظاهراً قرن ۶؛ عکس [مختصر ف: ۳۳۷-]

● الخلقه / کیمیا / عربی

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛ جلد چهاردهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276252

۱۳۹۱۰/۲۰۱۲ جمهوری اسلامی ایران

اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۱۲-۳۰۵]

● الخمائر السبعة / کیمیا / عربی

al-xamā'ir-us sab'a

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

جابر چند کتاب در خمایر نوشته که به «کتاب الخمایر»، «کتاب الخمایر الصغیر» و «الخمایر السبعة» شهرت دارند. در دیباچه آمده است: «این کتاب سوم ماست در خمائر که وعده داده بودیم، در تدابیر نامرموز» در الذریعه (۲۵۲/۷) از دو کتاب او به نامهای الخمائر الصغیر و الخمائر الکبیر نام برده شده است.

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۱۲/۱۳

آغاز: بسمله ... الحمد لله و الصلاة على الانبياء و على الصالحين ... هذا كتابنا الثالث في خمائر الذي وعدنا فيه أن لا يرمز؛ انجام: ذلك جميعه ان شاء الله تعالى. تم الكتاب و الحمد لله ...

در دیباچه نسخه موجود آمده است: «این کتاب سوم ماست در خمائر که وعده داده بودیم، در تدابیر نامرموز» و در فراز نسخه آمده است: «هذا كتاب الخمائر الثالث من كتاب الاغراض لجابر بن ...». نسخه در دست با ترجمه زیرنویس فارسی؛ خط: نسخ پخته، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ گک (۲۷۴-۲۸۲پ) [ف: ۱-۹۹]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۱۲/۱۵

آغاز: بسمله ... الحمد لله حق حمده و صلى الله على النبي الامى و آله و سلم. نبدأ على اسم الله تعالى و عونته فى صفة التخمير فتقول؛ انجام: فانه ينزل ذهاب ابريز اعالي. و الله اعلم بالصواب با ترجمه زیرنویس فارسی؛ خط: نسخ پخته، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ گک (۳۰۰-۳۳۴پ) [ف: ۱-۹۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۵۶۲/۳

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۹ سطر (۱۸×۸)، اندازه: ۲۵/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۷-۴۰۷]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۵۶۲/۹

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۹ سطر (۱۸×۸)، اندازه: ۲۵/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۷-۴۰۷]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۵۲۲/۸

آغاز: الحمد لله حق حمده و صلى الله على النبي الامى و آله و سلم نبدأ على اسم الله تعالى و عونته فى صفة التخمير؛ انجام: فيعقده اكسيراً مثل الزنجفر يقع الحبة منه على رطل من الابار فيعقده ذهاب بحول الله تعالى و قوته انه وهاب كريم رب عظيم تمت كتاب التخمير بعون الملك الحكيم.

بخش دیگری از کتاب «الخمایر السبعة» است؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، گک (۱۱۸-۱۲۴ر)، ۱۸ سطر [ف: ۳۶-۳۶]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۵۲۲/۲

آغاز: الحمد لله و الصلوة على انبيائه و على الصالحين من عباده هذا كتابنا الثالث فى الخمائر؛ انجام: و خمسة امنا قمر و على المريخ ايضاً يقع فتفهم ذلك جميعه انشاء الله تعالى.

کتاب سوم از خمایر سبعة؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، گک (۹۵-۹۸ر)، ۱۸ سطر [ف: ۳۶-۱۰۷]

۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۷۸۶/۸-عکسی

آغاز: الحمد لله حق حمده و صلى الله على النبي الامى و آله و سلم. نبدأ على اسم الله تعالى و عونته فى صفة التخمير. فتقول اخذ بعون الله فى تدبير سبعة اركان، اربعة منها من المعدن البرانى و ثلاثه منها من المعدن الجوانى؛ انجام: فيعقد اكسيراً مثل الزنجفر، يقع الحبة منه على رطل من الابار فيعقده ذهاب بحول الله و قوته انه وهاب كريم رب عظيم.

خط: نسخ روشن، بی کا، تا: ۱۲۶۳ق؛ ۱۶ص (۱۱۶-۱۳۱) [عکسی ف: ۱-۱۶۴]

● الخمائل = الاربعون حديثاً / گوناگون / عربی

al-xamā'il = al-arba'un-a ḥadīthā

بختیاری حویزی، یعقوب بن ابراهیم، - ۱۱۵۰ قمری
baxtīyārī hovayzī, ya'qūb ebn-e ebrāhīm (- 1738)

در پاره‌ای از مباحث راجع به قرآن کریم و مطالبی متفرقه از حدیث و فقه و جز اینها، مشتمل بر چند «خمیله» و نام را ما از این عنوان گرفتیم، فهرست آنچه در نسخه دیده می‌شود: خمیله ۱. الاحادیث القدسیة؛ ۲. ترتیب سورالقرآن؛ ۳. ثواب سور القرآن؛ ۴. اربعین حدیثاً فی فضائل امیرالمؤمنین (ع)؛ ۵. کراهة شرب الدخان؛ ۶. حرمة التتن.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۷۷۰-۱۹/۱۰۰

آغاز: الزاهدين و تعمل عمل المنافقين ان أعطيت لم تقنع وان منعت لم تصبر تأمر بالخير و لاتنعله؛ انجام: ذلك بأنهم كذبوا بآياتنا الدالة على حرمة الاسراف و معظمه حرق الاموال بالافواه أعني به شرب الدخان

خیمه اول آن است؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با نشان «منه»، در اول نسخه معرفی کتاب و مؤلف آن به خط سید محمد جزائری موسوی؛ جلد: مقوایی، ۳۶گک، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۲×۱۵سم [ف: ۳-۱۷۶۶]

← خمر < تحریم خمر

← خمر < منفعت شراب

← خمر < مقاله در جواب کسانی که خمر را حلال دانسته اند

← الخمر < نجاسة الخمر

← الخمر < احکام الخمر

● خمره الحان و رنة الالحن فى شرح رسالة الشيخ

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخنا)، جلد چهاردهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276252

۱. اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۱۲/۱۳۹۱۰

به طور پراکنده و نامنظم نگاشته شده؛ واقف: محسن اشرف زاده، ۱۳۵۱؛ کاغذ: خطدار مشقی، جلد: مقوا، ۶۳گ، اندازه: ۱۸×۱۱/۵سم [ف: ۵-۶۳۰]

● **خواص الحروف در علم میزان / علوم غریبه / فارسی**
xavas-ol horūf dar 'elm-e mīzān
جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری
jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

اراک؛ بیات، عبدالحسین؛ شماره نسخه: ۱۵/۳
آغاز: بسمله، بدانکه غرض فلاسفه در میزان طبیعی آنست که دانسته شود؛ انجام: و رسیدی بمنتهای آرزوی خود و کلام حکما و آنچه پنهان کرده بودند بد رازی روزگار و الله تعالی اعلم و احکم. تمام شد کتاب میزان جابر بن حیان.
خط: نستعلیق، کا: محمد باقر، تا: محرم ۱۲۲۸ق؛ کاغذ: فرنگی الوان و ابری، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۱۳سم [نشریه: ۶-۷۴]

● **خواص الحروف العربیه و الهندیه / علوم غریبه / فارسی**
xavas-ol horūf-ol 'arabīyeh va-l hendiyyeh
نخجوانی، محمد بن سعد، ق ۸ قمری
naxjavānī, mohammad ebn-e sa'd (- 14c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۰۹۳
آغاز: بسمله، بر ارباب حقیق و طریقت؛ انجام: جمع میشود نام این دو ... است
خط: نستعلیق تحریری، بی کا، بی تا [رایانه]

● **خواص حروف قرآن / علوم غریبه / عربی**
xavas-e horūf-e qor'ān
ایجی، نورالدین
Ijī, nor-od-dīn

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۲
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ اص (۳۱) [مختصر ف: - ۳۳۸]

● **خواص حروف مقطعه / علوم قرآن / فارسی**
xavas-e horūf-e moqatta'e

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۹۵۶۰/۶
آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین بعد بدانکه حروف مقطعه
خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ فستقی؛ جلد: مقوا عطف

است و حرف محبت است، اگر ... کسی راد حبیبی باشد؛ انجام: اولیاء، هر خاصیت که در همه حروف است در حرف ی هست، و الله اعلم

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قهوه‌ای، ۳گ (۶پ-۸پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۱/۲×۱۴/۸سم [ف: ۶-۲۸۵]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۹۸/۴

آغاز: بسمله، حمدله، اما بعد بدانکه که این کتاب را در بیان خواص حروف اسکندر رومی از حکمای عصر خود طلب کرده به جهت او انشاء کردند و حکم ارسطاطالیس به غایت پسندیده؛ انجام: و فکر و رأی صواب اشتغال نماید تا کار به آسانی برآید و تا تواند عداوت نکند، و الله الموفق

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ کاغذ: پسته‌ای، جلد: میشن قهوه‌ای، ۵گ (۱۰ر-۱۴ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۱/۲×۱۴/۸سم [ف: ۶-۲۸۵]

۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۹۹/۵

آغاز: باب اول در بیان بسائط حروف و تقسیمات از قدماء حکماء که علوم ایشان؛ انجام: از آنچه نقل شده که آنچه از قرار مجموعه نوشته بود از سقمی خالی نبود. و الله اعلم

خواص حروف تهجی از قول حکماء ما تقدم؛ خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن فتحعلی بن حاج محمد باقر ارغندی ترشیزی، تا: ۱۳۳۹ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز، ۶گ (۱۶۲پ-۱۶۷ر)، ۱۷ سطر (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۲۳/۵×۱۵سم [ف: - ۱۵۴]

→ خواص حروف تهجی ملفوظ ← مخزن الاسرار

● **خواص حروف تهجی و آیات و ادعیه / علوم غریبه / فارسی**

xavas-e horūf-e tahajji va āyāt va ad'iyye
اشرف زاده، محسن بن ابی القاسم، ق ۱۴ شمسی
ašraf-zāde, mohsen ebn-e abe-l-qāsem (- 20c)

مشمول است بر پنج «باب»: ۱. خواص حروف تهجی؛ ۲. خواص آیات مبارکه سوره یس؛ ۳. آیات شفا و حرز حسنین و اوقات ادعیه و زیارات؛ ۴. ادعیه وارده جهت درد اعضاء و دفع جانوران مودی؛ ۵. ادعیه تیغ بند و گریخته و دزد و دفع موزیان و چیزهای دیگر.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۲۵۵

آغاز: بسمله، این مختصری است در خواص حروفات تهجی و آیات قرآنی و خواص ادعیه و اوقات دعاها بید اقل العبد المذنب محسن؛ انجام: لا اله الا هو الرحمن الرحیم.

خط: شکسته نستعلیق، کتاب = مؤلف، تا: حدود ۱۳۵۱ق؛ مذیل است به خواص برخی از جانوران، طلسمات، و خواص اشیاء که

فرستگان نسخه‌های خطی ایران (فخا)؛ جلد چهاردهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276252

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱۰/۲۰۱۲

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۸۱۴/۳-عکسی

آغاز: حمدله. الملهم اسراره، المطلع على شمس علم الدني ... اما بعد، فاني اذكر في هذه الاوراق العقد المنظوم و ما يحتوي عليه الحروف من الخواص و العلوم و هو عدة فصول؛ **انجام**: فهذا ما خرج من اعداد حروف العرس
خط: نستعليق تحريري، كاتب = مؤلف، تا: ۹۹۹ق؛ ص ۶۶-۷۰
[عکسی ف: ۱-۱۶۴]

● خواص حروف و اعداد و اسماء / جفر / فارسی

xavas-e horūf va a'dād va asmā'

تهران؛ ملوک؛ شماره نسخه: ۳۱۳۲/۳

آغاز: بسمله، مدخل كبير بحسب دوائر اربعة مشهوره كه ابجدی و ابثی و اهطمی و ايقنی است اخذ درجات حروف است در بسط تركيب و درجات حروف؛ **انجام**: و تكسير كني لازم كه از تكسير آن حروف كه دليل خير يا شر باشد، ظاهر شود، و الله اعلم خط: شكسته نستعليق، كا: حاج محمد ابن حاج اسمعيل ابن حاج على اكيني معروف به حاج بكتاش زاده، تا: ۲۹ جمادى الثاني ۱۱۸۴ق؛ كاغذ: مغز پسته‌ای، جلد: مغزی میشن قرمز، ۲۰گ (۶۱-۸۰)، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۰×۱۴سم [ف: ۶-۲۴۰]

● خواص حروف و دعا / علوم غریبه / فارسی

xavas-e horūf va do'ā

تمیمی، احمد

tamīmī, ahmad

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۹۰۰/۶-ف

نسخه اصل: الهیات مشهد ش ۶۷۴؛ بی‌ک، بی‌تا [فیلمها ف: ۲-۲۷۷]

● خواص الحروف و سر الطبيعة / کیمیا / عربی

xawāṣṣ-ul ḥurūf wa sirr-uṭ ṭabī'a

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

رساله کوتاهی است در علم حروف و کیمیا.

آغاز: کتاب فيه خواص الحروف و سر الطبيعة لجابر بن حیان رحمة الله و هو الآية العظمی و المعجزة الكبرى و العجب الباهر الذي يكاد يصدق به ...

[الذريعة ۲۷۲/۷؛ دنا ۱۰۴۱/۴]

شرح و حواشی:

۱- خواص الحروف و سر الطبيعة (ترجمه)

منها و الله اعلم بالصواب.

کا: محمد نعيم محمد آبادی، تا: ۱۰۸۳ق؛ كاغذ: فرنگی، جلد: تیماج تریاکي، ص ۲ (۲۳۲-۲۳۳)، ۲۵ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۲۳×۱۶سم [ف: ۱۰-۴۸۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۲/۴

آغاز: برابر؛ **انجام**: کل منها صمانية و الأرض أربعة و النار سبعة عشر و على هذا تركيب يعتدل الميزان و الله أعلم خط: نستعليق، بی‌ک، تا: قرن ۱۲؛ كاغذ: فرنگی، ۵گ (۲۳-۲۷)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۷سم [ف: ۳۶-۱۸۸]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۹۰۱-۳/۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام**: و مثل الجميع قدمت تكمل الاول ذهباً و الله يهدى من يشاء و هو بصير

خط: نسخ، بی‌ک، بی‌تا؛ مصحح؛ ۳گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۳۰×۲۱سم [ف: ۳-۱۷۷۵]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۵۱۵/۱۶

آغاز: برابر؛ **انجام**: كانت الحرارة غلب كانت اليبوسة معها اغلب لانها منها و الله اعلم بالصواب.

بی‌ک، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳گ (۶۸-۷۰) [ف: ۳۶-۳۴]

● خواص الحروف و سر الطبيعة (ترجمه) / کیمیا / فارسی

xawāṣṣ-ul ḥurūf wa sirr-uṭ ṭabī'a (t.)

وابسته به: خواص الحروف و سر الطبيعة؛ جابر بن حیان (۱۲۰-۱۹۸)

ترجمه فارسی رساله کوتاهی در علم حروف و کیمیا از جابر بن حیان کوفی است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴/۱۷۴-۳۰

آغاز: بسمله، بدانکه غرض فلاسفه در میزان طبیعی آنست كه دانسته شود كه حجر حكما در کدام يك از متولدات اند در حيوان يا نبات يا معدن؛ **انجام**: و جمع نما و عقد کن عقدی كه هرگز زایل نمی‌شود و رسیدی به منتهای آرزوی خود و كلام حكما و آنچه پنهان کرده بودند به درازی روزگار و الله تعالی اعلم و احکم

از اول تا آخر؛ خط: نسخ، کا: محمدباقر بن محمد مصطفی، تا: ۱۲ شعبان ۱۲۲۸ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۰×۱۳سم [ف: ۲-۸۷۰]

● خواص حروف و کلمات (فائده در) / علوم غریبه /

فارسی

xavas-e horūf va kalamāt (fā'ede dar)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۹۱۳/۴

آغاز: بدان که در این وضع متعارف و راه مزبور که عامه مردم

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۷۱/۲۴

آغاز: برابر؛ **انجام**: كانت الحرارة اغلب كانت اليبوسة اغلب لانها

فرستگان نسخه‌های خطی ایران (فخا)؛؛ جلد چهاردهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276252

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱۰/۲۰۱۲

● خواص طاس و منافع اشياء و احاديث مشكله / علوم

غریبه / فارسی

xavas-e tās va manāfe‘-e ašyā’ va ahādīs-e moškele

کشتوی، محمد حسن بن علی، - ۱۲۹۷ قمری

kasnavī, mohammad hasan ebn-e ‘alī (- 1880)

با عنوان‌های «فایده» و «باب»، در سحر است و جادو و منافع برخی از چیزها و شرح برخی از حدیث‌های دشوار و حل برخی از مسئله‌های دشوار فقهی و حسابی هم در آن هست و جنگ مانند است.

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۵۰۹/۲

آغاز: بسمله، حمد له، و بعد این رساله ایست ... و در آن چند فایده است: فایده در خاصیت طاس بجهت مصروع چون خواهند کامل؛ خط: نستعلیق تحریری، کتاب = مؤلف، تا: صفر ۱۲۴۲ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکى، ۳۲ گگ (۴۷-۷۸)، ۱۶ سطر (۱۱×۷)، اندازه: ۱۵×۱۰سم [ف: ۴-۱۳۲۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۱۹/۲-۲۴

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۶۸۰] و [نشریه: ۴-۱۴۰]

● خواص طالع و احکام سال / هیأت / فارسی

xavas-e tāle‘ va ahkām sāl

غیر همانند:

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۳۶۸/۶

آغاز: حمل طالع، هر آن سال که حمل باشد دلیل کند که آن

سال تعلق به اهل سلاح دارد

خط: نسخ، کا: معصوم بن ملامحمد سرچاهی قاننی، تا: ۱۱۹۳ق،

جا: مشهد رضوی؛ گگ ۹ (۹۴-۱۰۲)، اندازه: ۱۷×۱۰/۵سم [نسخه

پژوهی: ۳-۱۴۶]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۸۶۴/۱۰

آغاز: این رساله‌ای است در خواص طالع و احکام سال مشتمل بر

دوازده برج حمل دلیل کند که آن سال تعلق به اهل سلاح دارد؛

انجام: آیا هیچ تشویش نباشد. والله اعلم بالصواب

خواص طالع دوازده برج در این رساله بحث شده است؛ بی‌کا، تا:

قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج زرد، گگ (۱۵۷-۱۶۲ر)،

۲۲ و ۱۳ سطر، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف: ۴-۳۹۹]

۳. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۳۸۴/۵

آغاز: اما بعد بدان که این رساله است در خواص طالع و احکام

مشتمل است بر دوازده برج طالع سال؛ انجام: زندگانی در رفعت

و منزلت گذراند وزنی بلند قدر کند

رساله‌ای در خواص طالع و احکام؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با

چهار رساله و مطالب متفرقه ناقص در یک مجلد؛ کاغذ: فرنگی،

جلد: مقوا، گگ، ۲۷ سطر [ف: ۲-۷۳۹]

● خواص شراب (رساله) / طب / عربی

xavas-e šarāb (r.)

رازی، محمد بن زکریا، ۲۵۱ - ۳۱۳ قمری

rāzī, mohammad ebn-e zakarīyā (866 - 926)

رساله‌ای است در بیان خواص شراب و مخصوصاً شرح تأثیرات ویژه آن که در هیچ نوشته دیگری یافت نمی‌شود.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۳۸

آغاز: (یس از بسم الله): سألنی بعض الناس هل يوجد شراب ينوب عن الشراب المسكر في افعاله يفعل في البدن افاعيل الشراب المسكر فاعلمته ان ذلك غير موجود و ان الشراب المسكر قد نضج غاية النضج و انعشت عنه الابخرة و اطابت و رسب فيه؛ انجام: فاما ما يحدثه اعنى الشراب المسكر في النفس من الاشرار و السرور و السخاء و الشخاعة ... الى ... لا يوجد الى هذه الغاية شيء يقوم مقامه في هذه الافاعيل البتة و ان كان قد وجدت اشياء يسكر بعض الاسكار كما ان النار جيل ... الى ... عواقب سوء قد تعديها الشراب المسكر فهذه جملة بحث اجته و لواهب العقل الحمد بلا نهاية.

خط: نسخ ریز، کا: محمد بن قطب طیب، تا با تاریخ ۸۳۳ و ۸۸۴ و ۸۳۵ق؛ به ضمیمه ۳۲ رساله دیگر که همه در طب و طبیعیات‌اند، قسمتی از یک فهرست منظم اسامی عربی و فارسی داروها و صدر آن نوشته که این فهرست تألیف عمر بن ولید مؤلف کتاب اختیارات است؛ کاغذ: ایرانی، جلد: تیماج مشکى، ۲۱ص، ۲۶ سطر، اندازه: ۲۳×۱۷سم [ف: ۴-۲۳۸]

● الخواص الصغیر / کیمیا / عربی

al-xawāṣ-ūṣ ṣağīr

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

هفت مقاله است در خواص کیمیا به رمز و اشاره، و در آغاز کتاب اشاره می‌کند به تألیف کتاب دیگرش «الخواص الکبیر»، و اینکه آنچه در این کتاب آمده جز آن است که در آن کتاب ذکر شده، و اینکه این کتاب پس از تألیف یکصد و دوازده کتاب دیگر تألیف شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۶۳۴

آغاز: ذلك و لم أذكر في كتابي هذا الا ما عاينته و رأيت و امتحتته و امتحن سیدی علیه السلام؛ انجام: و لا يحتاج الى عمل الحيلة و أقامت هذه الفضة عندي شهوراً لم يتغير على الزمان و هو أشبه شيء بالفضة المعدنية الحرقا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۷ شوال ۱۱۰۷ق؛ مصحح، مجدول، پنج صفحه اول در حاشیه به فارسی ترجمه شده؛ جلد: مقوایی، ۸۲گ،

۱۵ سطر، اندازه: ۱۸×۱۱سم [ف: ۱۰-۳۴]

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فخا)؛ جلد چهاردهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

خواص کاسنی ← الہندباء

● الخواص الكبير / کیمیا / عربی

al-xawāṣṣ-ul kabīr

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری؟

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

در هفتاد و یک «مقاله» است.

آغاز: الحمد لله كما هو اهله ... من كان حافظا لقاعدة كتبنا هذه و ترتيبها و ما عليه موضوعها فسيعلم علما يقينا انا وعدنا ان نذكر في جملة كتبنا شيئا مفردا في علم الخواص ...

[بروکلمن ۲۴۱/۱ و ذیل ۴۰۸؛ الذریعة ۲۷۳/۸؛ معجم المؤلفین ۱۰۵/۳؛ معجم المطبوعات ۶۶۴؛ دنا ۱۰۴۷/۴؛ کشف الظنون ۱۴۱۶/۲؛ هدیة العارفین ۲۴۹/۱؛ الاعلام زرکلی ۱۰۴/۲]

شرح و حواشی:

۱- الخواص الكبير

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۲۷

آغاز: برابر؛ انجام: و اذ قد اتينا على ما ضمنا في هذه العلوم فليكن

الآن آخر هذه المقالة و آخر هذا الكتاب و السلام ... اجمعين.

خط: نسخ، بی ک، تا: ۱۷ جمادی الثانی ۹۹۴ق؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۹۹گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۱۵/۳سم [ف: ۱-۲۰۵]

۲. قم؛ مورعی؛ شماره نسخه: ۱۰۷۰۶/۱

بی ک، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ قطع: جیبی [میراث شهاب: س ۹ش ۲- ۳۶]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۰۴۸

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه دانشگاه کراچی - پاکستان ۱۹۹۸؛ خط:

نسخ، کا: محمود حمدی، تا: پنجشنبه ۲۷ محرم ۱۳۴۶ق؛ ۳۵۲ص [عکسی ف: ۶-۷۱]

● الخواص الكبير / طب / عربی

al-xawāṣṣ-ul kabīr

وابسته به: الخواص الكبير؛ جابر بن حیان (۱۲۰-۱۹۸)

متفرقاتی منتخب از کتاب الخواص الكبير جابر بن حیان.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۸۷/۱۳

آغاز: ذکر بعض الفلاسفة الذين معنا في الزمان ان عصارة الاترج

و الماء الذي يطبخ به اذا سقى منه النساء اذا هاجب بهن الشهوة

الغالبية و جاوزت القدر سكن ذلك وهدا؛ انجام: و هو اغرب من

سقوطه و الله و حق سيدی فاعمل به ترى ما تحب و اذ قد اتينا على

ما وعدناك و زيادة عمله فليكن الآن آخر هذه المقالة ان شاء الله

تعالی وحده العزيز.

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن محمد باقر طیب، تا: ۱۰۷۵ق؛

السابعة و التسعون في سورة الانسان، الفائدة الثامنة و التسعون ذكر في كتاب الادعية المستجابة الشيخ ابوالفتح المقدسي، الفائدة التاسعة و التسعون في الاوقاف السبعة التي الكواكب السبعة. دانش پژوه نسخه دیگری مانند این دیده در نود و نه فایده که نخستین فایده آن «فی فصل البسملة» بوده و نود و نهمین مانند همین یکی با چنین آغاز و چنین انجام «فافهم ذلك و هذه صورته» (به نسخ قرن ۱۱)؛ خط: نسخ، بی ک، تا: قرن ۸ و ۹؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ تملک: ابراهیم در ۲۵ جمادی الاول ۱۳۴۵؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج حنایی، ۳۰۶گ، ۱۵ سطر (۱۱×۷)، اندازه: ۱۷×۱۲سم [ستا: ف: ۱-۳۴۵]

● خواص القرآن و ادعية شهر رمضان / علوم قرآن، دعا / عربی

xawāṣṣ-ul qur'ān wa ad'iyat-u šahr-i ramaḍān

شریف حسینی، محمد عقیل بن عبدالهادی، ق ۱۲ قمری

šarīf hoseynī, mohammad 'aqīl ebn-e 'abd-ol-hādī (-18c)

رساله‌ای است در خواص سوره های قرآن و ثواب قرائت آنها، و برخی از ادعیه ماه مبارک رمضان، و ذکر مختصر وقایعی که در ایام ماه‌های عربی اتفاق افتاده است.

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۸۴۴/۱

آغاز: ۱۲ سوره یونس و جاوز نابینی اسرائیل ۱۳ سوره هود فان لم

ستجیبا؛ انجام: و یا غایتی فی رغبتی انت الساتر عورتی و الآمن

روعتی و المقلیل عترتی فاغفرلی خطیبتی یا ارحم الراحمین

کاتب الفاظ قرآنی این رساله را از مصحفی که سید مرتضی بن

سید حیدر مراغی در رجب ۱۱۰۰ تحریر نموده بود، نوشته است؛

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۶۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد:

مقوایی با روکش پارچه‌ای، ۳۶گ (۱-۳۶پ)، اندازه:

۱۸×۱۱سم [میراث اسلامی: دفتر نهم - ۹۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۲۶۹/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۹۴]

● خواص قصیده بر ۵۵ / دعا / فارسی

xavas-e qaside-ye borde

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۰۹۳/۳

بندی است در یک برگ شامل دعای بعد از ختم قصیده برده و

فوائد آن؛ خط: شکسته نستعلیق و نسخ، بی ک، تا: قرن ۱۳؛ مهر:

حاج سید سعید؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج عنابی، ۱گ، ۱۸

سطر، اندازه: ۱۷×۱۲سم [ف: ۳-۱۵۰۹]

فرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛؛ جلد چهاردهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276252

۱. اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱۰/۲۰۱۲

این نسخه هفتاد و یک مقاله دارد؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ چند مقاله را نسخه ما دارد و برخی از مقالات به نام بالا و در برخی به نام «الخواص الکبیر» یاد شده؛ کاغذ: فسفتی، جلد: میشن قرمز، ۱۵ سطر، قطع: بیاض رقی [ف: ۹-۷۲]

● خواص مومیایی / طب / فارسی

xavas-e mūmīyāyī

؟ عمادالدین شیرازی، محمود بن مسعود، -۹۸۴ قمری
'emād-od-dīn-e šīrāzī, mahmūd ebn-e mas'ūd (- 1577)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۶۵/۹

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱ ص
(۷۹)، ۱۸ سطر (۱۳/۵×۴/۵)، اندازه: ۱۸×۸ سم [ف: ۱۶-۶۳]

● خواص مومیایی / طب / فارسی

xavas-e mūmīyāyī

نظام الدین گیلانی، احمد بن علی، ق ۱۱ قمری
nezām-od dīn-e gīlānī, ahmad-e bn-e 'alī (- 17c)
در چگونگی یافتن مومیایی و خواص پزشکی و کیفیت استفاده از آن.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۹۸۱/۱۰

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... بدانکه در ایام افریدون جمعی متوجه شکار شدند در قریه ای از مضافات شیراز که آن قریه دارابجرد است؛ انجام: و علی الخصوص که باشیره تخم کاسنی بخورند.

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ نزدیک عصر مؤلف؛ جلد: تیماج قرمز، گک (۷۸ پ-۸۱ پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۸×۱۲ سم [ف: ۳-۲۰۵]

● خواص میوه ها و سبزیها و معدنیات / طب / فارسی

xavas-e mīve-hā va sabzī-hā va ma'danīyyāt

در خواص میوهها و سبزیها است و خواص هر یک بر حسب قول ائمه دینی بیان می شود. میوههای مشروح در آن عبارتند از: فالودج، رمان، سفرجل، تفاح، عنب، کمثری (گلایی = امروود)، اجاص (آلو)، عناب، غیراء، دبا (کدو)، کراث، بادزوح، فرسخ، جرجیر، کرفس، سداب، سلق (چغندر)، شلجم، فجل، بصل، خس، بادمجان، جرز، بطیخ، غنّاء، شونین (سیاه دانه)، تمر، حرمل، ماش، حلبه، نانخواه، حمص، عدس، سنا - برز القطونا، ملح، خل، مری، زیت، سعتر، سعد، اشنان، سویق، لحم، جین، طلح.

تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه: ۱۳۹/۱

آغاز: لاحب الرجل التمری عن الحسنین؛ انجام: یبفغان من کل

بی کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: تیماج سرخ، ۱۱ ص
(۹۸-۱۰۸)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۱۱ سم [ف: ۴-۳۹۹]

خواص المنافع المجموعات < نوادیر الادوار لخرزانه نور الانوار

● الخواص المنتخبة / طب / عربی

al-xawāṣ-ul muntaxaba

ابن زهر، عبدالملک بن زهر، ۹۴۶۴ - ۵۵۷ قمری
ebn-e zohar, 'abd-ol-malek ebn-e zohar (1072 - 1163)
کسی کتاب او را به دست آورده و نسخه ای برای خود نوشته و آن را در سی باب گذارده است.
[لغت نامه دهخدا ابن زهر]

تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۱۳۰/۲

آغاز: منتخب ابن زهر. مختار الكتاب. و الله الملك المعین. بسمله. الحمد لله الموجد للموجود من العدم ... و بعد فانه كان وقع الى نسخة من الخواص المنتخبة الصحيحة المجربة مما عنى بمعها و تأليفها الوزير الحكيم ابو العلاء ابن زهر رحمه الله على [ما] اختار الحكماء المتقدمون و السابقون ... و جعلتها ابوابا عدتها ثلثون باب من الكتاب؛ انجام: اذا وضع شحم الارنب
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مشکی، قطع: وزیري [نشریه: ۳-۴۵]

● الخواص المنظوم / شعر / عربی

al-xawāṣ-ul manẓūm

احمد بن منتصر
ahmad ebn-e montaser

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۹۵۲/۶-عکس

بی کا، تا: صفر ۱۱۶۱ ق [فیلمها ف: ۳-۲۶۹]

● الخواص الموازینية / کیمیا / عربی

al-xawāṣ-ul mawāzīniya

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری
jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۸۵۲/۱

آغاز: و فی هذه الكتب مما يحتاج ان یضاف الى علم المیزان احد و عشرون کتابی علی ترتیب الذی سنقوله، و الباقي منها فی علم الحكمة؛ انجام: هذه العلوم. فليكن آخر هذه المقالة، و آخر هذا الكتاب و السلام. تمت الرسالة و بتمامها، تم الكتاب، و الحمد لله رب العالمین

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنا)؛؛ جلد چهاردهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276252

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱۰/۲۰۱۲

۵۶۳ شرح کتاب ملحه - شرح کدخدایی

التفویض الی الله و التوکل علیه شامل بر ۳۳ باب؛ خط: نستعلیق، کتاب = مؤلف، تا: ۱۲۶۷ تا ۱۲۷۱ق، احتمالاً مسوده است و برخی قلم خوردگی در خلال سطور دیده می‌شود؛ جلد: تیماج قهوه‌ای مذهب، ۲۲۰گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۹×۲۳سم [ف: ۲-۲۲۹]

« شرح کتابی در اعراب < فواید النظامیه فی شرح مختصر الکافیة >
« شرح کتابی در فقه امامیه < غایة المراد فی شرح نکت الارشاد >

● شرح الكتب الثلاثة / کیمیا / عربی

š.-ul kutub-it talāṭa

دمشقی، خالد بن یزید، - ۱۸۵ قمری
damešqī, xāled ebn-e yazīd (- 802)
وابسته به: الملك فی تدبیر الملوك = کتاب الملك؛ جابر بن حیان (۱۲۰-۱۹۸)؛ جنات الخلد جابر بن حیان (۱۲۰-۱۹۸)؛ الرحمة الصغیر جابر بن حیان (۱۲۰-۱۹۸)
شرحی است بر سه کتاب «جنات الخلد» و «کتاب الرحمة الصغیر» و «کتاب الملك» جابر بن حیان کوفی، که چون شارح این سه کتاب را مرتبط با یکدیگر در به دست آوردن عمل کبیر دیده به شرح هر سه پرداخته است.

قیم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۰۰۸/۳

آغاز: اعلم ایها الاخ هداک الله تعالی ان الامام من جملة کتبه الجلیلة کتاین عظیمین احدهما سماه کتاب الرحمة الصغیر نسخه اصل: کتابخانه دانشگاه کراچی - پاکستان ۱۹۹۵؛ خط: نسخ، کا: محمود حمدی، تا: پنجشنبه ۱۵ ذیقعده ۱۳۳۹ق؛ مصحح؛ ۷۷ص (۴۹-۱۲۵) [عکسی ف: ۶-۱۹]

● شرح کتب نحوی / نحو / فارسی

š.-e kotob-e nahvī

بهبهانی ارگانی، محمود بن احمد، ق ۱۵ قمری
behbahānī argānī, mahmūd ebn-e ahmad (- 21c)
شرحی است بر کتب متداول در حوزه‌های علمیه شیعه، و اکثراً ناتمام، مشتمل بر این کتب: شرح جامی، از اسباب منع صرف تا مباحث مبتدا و خبر، مقداری از شرح تصریف، بخشی از شرح نمودج، شرح سیوطی از ابتدا تا مباحث استثناء.

قیم؛ ارگانی بهبهانی؛ شماره نسخه: ۴۲

خط: نستعلیق، کتاب = مؤلف، بی‌تا؛ کاغذ: کلاسوری، اندازه: ۱۹/۵×۲۳سم [ف: ۶۶-]

● شرح کدخدایی کامکارخان / ادبیات / فارسی

وابسته به: کتاب من لایحضره الفقیه = من لایحضره الفقیه؛ شیخ صدوق، محمد بن علی (۳۱۱-۳۸۱)

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۵۹۷

آغاز: و لابس ان يتوضا الرجل بالماء الحميم الحار و باکی نیست وضو ساختن از آبی که به آتش گرم شده باشد. هر چند بسیار گرم باشد. اخبار صحیحه وارد شده است که غسل به آب گرم می‌توان کرد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۸۷]

● شرح کتاب وافی / حدیث / فارسی

š.-e k.-e vāfī

وابسته به: الوافی؛ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی (۱۰۰۶-۱۰۹۱ق)

شرح است بر وافی فیض، که مؤلف از محضر درس استاد در قزوین استفاده نموده و به فارسی روان ولی مختلط با عربی تقریر نموده است. در انتهای شرح جزء اول کتاب وافی چنین آمده: «این بنده جانی کاتب زنجانی در اوقات اغتشاش حال با عبارات مضطربه و مکرره نوشتم اما بعضی از اسرار و مطالب عالیه ... در آن مندرج است». مؤلف اتمام جزء اول از وافی یعنی کتاب عقل و علم و توحید را در ۲۵ ذیحجه ۱۲۶۷ق و کتاب حجت را با تعبیر «تم کتاب الحججة من الوافی و تعلمه و قرانته علی المولی الاعظم و الاستاذ الافخم مولانا و مولی الكل جناب اخوند» در تاریخ ۱۸ ذیقعده ۱۲۷۰ق و شروع در قراءت کتاب ایمان و کفر را در ۱۹ ذیقعده ۱۲۷۰ق ذکر کرده است و در انتها آمده است: «اذا بلغنا هنا جناب استادنا و استاد الكل رحلت از دار فانی نمودند در عصر روز شنبه ۲۳ شوال ۱۲۷۱». توضیح این که مراد از جناب استاد به ظن قوی شیخ عبدالکریم ایروانی است ساکن قزوین بوده و سال وفاتش طبق لوح مزار وی واقع در ضلع شرقی صحن امامزاده حسین(ع) با تاریخ وفات مذکور در این نسخه تطبیق می‌نماید و در کتاب مکارم الآثار و غیره که تاریخ وفات ۱۲۹۴ در تبریز ذکر شده اشتباه است و شاگرد نیز که در این نسخه خود را زنجانی معرفی نموده است ملاعلی قارپوزآبادی زنجانی قزوینی است که بر وی تلمذ داشته و از قزوین به زنجان سپس به کربلا رفته و در ۱۲۶۷ برگشته است. صحت این امر منوط بر اقامت بعد از کربلا در قزوین است.

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۹۵۲

آغاز: قوله باب فضل الكتابة الخ قوله القلب يتکل علی الكتابة الخ قسمت اصول و به این شرح: کتاب عقل و علم و توحید از باب «فضل الكتابة» تا انتهای کتاب شامل ۳۷ باب و از کتاب حجت از ابتدا تا انتها شامل بر ۱۲۷ باب و از کتاب ایمان و کفر تا باب

فرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنا)؛ جلد بیستم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد

DIA 276258

و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

ابوحیان اندلسی می باشد.

بقلب سلیم انه جواد کریم منان رحیم. و الحمد لله رب العالمین و الصلاة ...

گویا از علی بن ایدمر جلدکی (زنده ۷۴۲ق). گزارش «کتاب الرحمة» جابر بن حیان کوفی است؛ خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: دوشنبه ۱۸ جمادی الاول ۱۲۴۵ق؛ به دنبال «الکیمیا» از جلدکی؛ ۳۱گ (۹۶پ-۱۲۶ر) [ف: ۳-۲۰۲]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۲۳۱/۱۱

آغاز: بسمله. شرح کتاب الرحمة تألیف جابر بن حیان الکوفی (ره) هذا کتاب ترجمة كتب الحكماء ... من کلامهم الحق و ما ذکره فی مصاحفهم؛ انجام: الی ان یزاد علیه قمر و ان زوعه زادک المشاعر الله. تمت هذه الرسالة

الرحمة نگارش جابر بن حیان صوفی در گذشته سال ۲۰۰؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد تقی بن محمد نبی طیب نوری مازندرانی، تا: ۱۲۹۳ق، جا: کرمانشاه؛ کاغذ: فرنگی، جلد: میشن قهوه ای، ۱۵گ (۱۱۹پ-۱۳۳ر)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸/۱۱ اسم [ف: ۹-۲۸۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۵۵۳/۹

آغاز: شرح کتاب الرحمة تألیف جابر بن حیان الکوفی رحمه الله تعالی هذا کتاب ترجمة الحكماء مما اغمضوه و رمزوه من کلامهم الحق و ما ذکره فی مصاحفهم فی اختلاف تدابیرهم فشرحه لک لتقتدی به لیکون لک مشاراً فتعمل علیه و لا تقع فی تهلکة؛ انجام: و ربما کان مفریاً یحتاج الی ان یزاد علیه قمر و ان زاده زادک انشاء الله تعالی فقد تمت هذه الرسالة الشریفة.

شرحی است کوتاه بر «کتاب الرحمة» جابر بن حیان کوفی؛ خط: نستعلیق، کا: رضاقلی مافی، تا: رجب ۱۳۰۲ق، جا: کرمانشاه؛ جلد: تیماج قهوه ای، ۲۷ص (۱۹۲-۲۱۸)، ۱۷ سطر [ف: ۳۶-۸۵]

● شرح کتاب السبعین / کیمیا / عربی

š.-u k.-is-sab'īn

وابسته به: السبعون = کتاب السبعین؛ جابر بن حیان (۱۲۰-۱۹۸)

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۴۶۳/۲

آغاز: بسمله. هذه رسالة في شرح كتاب السبعين الموازنية في تراكيب الاجساد والاكسير. قال الحكيم، فنقول انشاء الله، ان مثال الاكسير مائة من العدد، و مثال الذهب عشرون من العدد. و مثال الفضة عشرة من العدد و مثال النحاس سبعة؛ انجام: بالاجساد الا بالحل. تمت الميزان و شرحه، و صلى الله على محمد و آله اجمعين

از ناشناس. متن کتاب السبعین از جابر بن حیان است، در میزان از کیمیا؛ خط: نسخ پخته، کا: محمد حسن، تا: ۱ جمادی الثاني ۱۲۶۵ق؛ بر لغزش. عنوان ها نانویس؛ ۶گ (۱۰۹پ-۱۱۴ر) [ف: ۱-۱۵۵]

● شرح کتاب السبعین الموازنية / کیمیا / عربی

یز؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۱۹۷

آغاز: مثل علم که به معنی دانستن است و چهارم از اقسام اسم چهارگونه اسم معنی مشتق است مثل مفهوم؛ انجام: اگر اراده ندارد اینکه قطع بکند کلام را و رسید وقتی که ختم بکنیم ما کلام را بر سومی ابواب که باب حرف باشد و امیدوار هستم من از کسی که خللی در این کتاب ببیند از اینکه صحیح بکند آن شخص خلل این کتاب را

خط: نسخ زیبا، کا: عبدالرحیم اصفهانی، تا: چهارشنبه ۱۰ ذیحجه ۱۲۸۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۸۶گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۱۴سم [ف: ۱-۱۷۳]

● شرح کتاب در نحو / نحو / فارسی

š.-e k. dar nahv

در آغاز از عصام الدین بن عرشاه اسفراینی و میرسید شریف نامبرده شده است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۳۶۲/۲

آغاز: (متن) بدان اسعدک الله فی الدارین، کلمات عرب بر سه قسم است: اسم و فعل و حرف، اسم همچون رجل، فعل همچون ضرب، حرف همچون ... آغاز: شرح. بسمله. یعنی بنام خداوند رحمت عام بر مومنان و کافران در دنیا و خداوند رحمت خاص بر مومنان در عقبی. ابتدا میکنم من این کتاب را بنام؛ انجام: همزه مفتوحه ساقط می آید امر تمام میشود، یعنی اعاده میکنیم همزه مفتوحه را ساقط ...

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه ای، ۳۴گ (۱۱۱ر-۱۴۴پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۱۱/۲ اسم [ف: ۹-۳۵۵]

● شرح کتاب الرحمة / کیمیا / عربی

š.-u k.-ir-rahma

وابسته به: الرحمة؛ جابر بن حیان (۱۲۰-۱۹۸)

غیر همانند:

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۶۲۱/۲

آغاز: بسمله. شرح کتاب الرحمة تألیف جابر بن حیان الکوفی (رح) هذا کتاب ترجمة كتب الحكماء مما اغمضوه و ارمزوه من کلامهم الحق و ما ذکره فی مصاحفهم فی اختلاف تدابیرهم. فشرحه لک لتقتدی به و لیکون لک مثلاً، فتعمل علیه و لا تقع فی تهلکة، فقد تملکت كتب الحكماء کثیرة؛ انجام: قد فرغنا من جمیع ما وعدناک من شرح کتاب الرحمة و اودعناه ما لم یشتمل علیه کتاب قط ... و ینفعنا یوم لا ینفع مال و لانیون الا من اتی الله

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنا)؛ جلد بیستم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد

DIA 276258

و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

- سالنور علم امام
سنور نوربه
- **النور = کتاب النور / کیمیا / عربی**
an-nūr = k.-un nūr
- جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری؟**
jāber ebn-e hayyān (739 - 814)
- رساله ای است بسیار کوتاه در کیمیا. جابر از کتاب الرحمة خود نیز در این رساله یاد کرده است.
- آغاز:** الحمد لله حمداً استوجب به من الله الرضا و العدل بنا من الظلمات الى النور. اما بعد، فانی قد عملت [صنفت] عدة كتب ليس فيها كتاب الا و هو محتاج الى غيره ... و قد سميت هذا كتاب النور لانه يتضمن ...
- انجام:** الجوانية و البرانية، فسبحان فهو العزيز القدير فهذا ما رمزنا في كتابنا المعروف بكتاب الرحمة. و السلام. تم كتاب النور بحمد الله و منه.
- چاپ:** هند، بمبئی، ملك الكتاب شیرازی، به اهتمام میرزا محمد ملك الكتاب شیرازی
- [ريحانة الادب: ۱۰۸/۵؛ الذريعة ۳۵۴/۲۴؛ تاريخ التراث العربي: ۳۱۲/۴؛ الذريعة ۳۵۴/۲۴ «النور»؛ ميراث مشترك ايران و هند: ۵۵-۲]
- شروح و حواشی:**
۱- كتاب النور (ترجمه)
- ۱- تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۹۸۸/۱۵-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق پخته، بی ک، تا: ۱۰۵۴ق؛ ۳ص (۱۶۷-۱۶۹) [عکسی
ف: ۱-۳۹۵]
- ۲- قم؛ مورعی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۳۲/۱۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ ریز، ک: بهائی بن احمد عاملی کاظمی، تا: اواخر قرن ۱۲ یا اوائل قرن ۱۳؛ ۱گ (۵۱)، ۱۵ سطر، اندازه: ۸/۵×۸/۵سم [ف: ۳۲-۷۱]
- ۳- قم؛ مورعی؛ شماره نسخه: ۱۳۰۱۶/۱۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی ک، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، ۱گ (۴۴)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴×۸/۵سم [ف: ۳۳-۴۰]
- ۴- تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: ۶۲۰۶/۲۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی ک، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۲ص (۳۷۳-۳۷۴)، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۹×۱۸سم [ف: ۹-۲۶]
- ۱۵- (۲۴-۳۵)، ۱۵ سطر (۱۵×۱۰)، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف: ۶-۵۶۳]
قم؛ مورعی؛ شماره نسخه: ۸۳۰۳/۳
بی ک، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۴گ (۷۰-۷۳)، اندازه: ۲۰/۵×۱۲/۵سم [ف: ۲۱-۲۶۴]
- ۱۶- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۰۲۹/۳
خط: نستعلیق، ک: حسینی شیرازی، محمد علی، تا: جمعه ۶ شوال ۱۲۶۱ق؛ ابعاد متن: ۱۴×۷، اندازه: ۱۶×۹سم [ف: ۱۷-۵۲۷]
- ۱۷- قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۶۸۵/۲
آغاز: برابر
بی ک، تا: ۱۲۷۴ق؛ جلد: مقوا، ۵گ (۸-۱۲)، ۱۳ سطر، اندازه: ۲۱×۱۶سم [ف: ۱-۵۸۴]
- ۱۸- خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۷۹۶/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، ک: مهری کرکوکي، یازدی محمد، تا: ۱۲۸۹ق، جا: پایتخت دولت قسطنطنیه؛ جلد: مقوایی، ۱۴ص (۲۳-۳۶)، اندازه: ۲۰/۵×۱۲سم [میراث اسلامی: دفتر نهم-۷۴]
- قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۳۸۱/۲ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۲۳۰]
- ۱۹- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۸۷/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی ک، بی تا؛ ۵گ (۳۲-۳۶) [ف: ۱۱-۲۰]
- ۲۰- قم؛ مورعی؛ شماره نسخه: ۹۵۸۳/۲
خط: نستعلیق، ک: علیقی، تا: نزدیک عصر نیشابوری؛ مجدول؛ ۷گ (۵۳-۵۹)، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۱۲سم [ف: ۲۴-۳۱۹]
- ۲۱- قم؛ مورعی؛ شماره نسخه: ۶۱۸/۱
آغاز: (المصور) عالمی بی چشم و سر نبی عیان xx جمع یایی صورت روحانیان
خط: نستعلیق، بی ک، بی تا؛ افتادگی؛ آغاز؛ جلد: مقوایی، ۵گ (۱-۵)، اندازه: ۱۴/۵×۱۰سم [ف: ۲-۲۱۷]
- ۲۲- قم؛ مورعی؛ شماره نسخه: ۲۸۴۵
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه به دست آمد؛ خط: نسخ، بی ک، بی تا؛ محشی؛ جلد: مقوایی، ۸گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۲۰×۱۳سم [ف: ۸-۴۷]
- ۲۳- تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۲۳۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق متوسط، بی ک، بی تا؛ ۵گ (۴۷-۵۱)، ۱۹ سطر در متن و ۱۳ در حاشیه (۱۶/۵×۹/۵)، اندازه: ۲۱/۵×۱۵سم [رایانه]
- ۲۴- تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۰۰۴/۱
آغاز و انجام: برابر
بی ک، بی تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۵گ (۵-۸)، ۱۷ سطر (۱۳×۷)، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۲۷۲]

فهرستگان نسخه های خطی ایران (نخا)؛ جلد سی و سوم؛ به کوشش مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276271

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران / ۱۳۹۳/۲۰

بن میر محمد هادی، تا: ۱۴۳۳ق [رایانه]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۲۱/۶

بی‌کاء، بی تا [ف: ۲ - ۳۰۶]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۰۳۷/۴

آغاز: جوامع الاسكندرانيين لكتاب جالينوس في الاسطقتات على رأي بقراط قال اجناس الاسطقتات ثلثة، فمنها اسطقتات بعيدة نعم الاجسام المركبة؛ **انجام**: الذي الدواء مخصوص به خلطاً آخر ليس ذلك الدواء مخصوصاً به و اسهلته. تمت جوامع الاسكندرانيين لكتاب جالينوس في الاسطقتات و الحمد لله و لى الحمد و مستحقه

خط: نستعلیق، بی‌کاء، تا: قرن ۱۰؛ ابتدا ده برگ (۹۵-۱۰۴) فهرست مطالب کتاب الاسطقتات آمده است و متن از ۱۰۴ پ شروع می‌شود؛ کاغذ: دولت آبادی ضخیم آهار مهره، جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج، ۲۱ گک (۹۵-۱۱۵ پ)، ۲۱ سطر، قطع: خشتی، اندازه: ۱۹×۲۵/۵ سم [ف: ۱۹ - ۲۳]

● **الاسطقتات على رأي بقراط (جوامع) = جوامع كتاب الاسطقتات على رأي بقراط / طب / عربي**
al-uṣṭuqussāt ‘alā ra’y-i buqrāt (jawāmi‘)

جالينوس، ۱۲۹ - ۱۹۹ میلادی

jālīnūs (129 - 199)

مترجم: ابن زرعه، عیسی بن اسحاق ۳۷۱ - ۴۴۸ قمری وابسته به: الاسطقتات على رأي بقراط = شرح القول في الاسطقتات على رأي بقراط؛ جالینوس (۱۲۹-۱۹۹)

یک مقاله است در ۶۱ فصل. ابن ندیم این کتاب را در شمار جوامع اسکندرانی (شانزده کتاب) یاد کرده و در شمار شروح جالینوس بر آثار بقراط نیز اثری بدین نام یاد شده است. اما همان‌گونه که ابن ابی اصیبعه تصریح کرده و از مطالعه کتاب نیز استفاده می‌شود، جالینوس اسطقتات را در تفسیر رای بقراط نوشته است. بنا به نوشته‌ای کهن در پشت برگ اول اسطقتات در نسخه حاضر این کتاب را انقلاوس اسکندرانی در شمار جوامع درآورده و حین آن را به سریانی ترجمه کرده و عیسی بن اسحاق بن ابی زرعه آن را از سریانی به عربی ترجمه و تکمیل کرده است.

نکته ای دیگر که در نسخه حاضر بدان بر می‌خوریم آن است که اسطقتات به ضمیمه کتاب «امزجه و قوی الطبیعی» و کتاب «التشريح» (تشریح در ۵ مقاله) در این دفتر با عنوان «جزء دوم از جوامع اسکندرانی» یاد شده که این‌گونه تقسیم جوامع در مدارک و نسخه‌های دیگر دیده نمی‌شود. متن نوشته مزبور این است: «الجزء الثاني من جوامع الاسكندرانيين لكتاب جالينوس الستة عشر المنسوبة الى انقلاوس الاسكندراني اصلاح عيسى بن اسحاق بن ابی زرعه جميعها من السرياني و نقل ماشذ و نقص منها و استخراجه معاني فصولها و ثمره معانيها و يتضمن هذا الجزء كتاب الاسطقتات، كتاب الامزجه، كتاب القوى الطبعيه و كتاب التشريح». نکته دیگر که از این نوشته فهمیده می‌شود، اشاره به تصرفات و اضافات ابن ابی زرعه است در ترجمه این کتاب‌ها از سریانی. ابن ابی اصیبعه این پنج کتاب را هر یک جداگانه با ذکر اغراض جالینوس در آنها و تعداد مقالات آنها یاد کرده و در نسخه حاضر فهرست کامل مقالات و فصول و مطالب آنها نخست یکجا (پیش از آغاز اسطقتات) و در پایان فهرست کتاب اسطقتات چنین آمده: «تمت فصول و ثمره جوامع كتاب الاسطقتات».

آغاز: جوامع الاسكندرانيين لكتاب جالينوس في الاسطقتات على رأي بقراط قال اجناس الاسطقتات ثلثة

● **اسطقس الاس الاول = اسطقس الاس على رأي**

الفلاسفة / كيمياء / عربي

uṣṭuqus-ul uss al-awwal = uṣṭuqus-ul uss ‘alā ra’y-il falāsifa

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

اسطقس، معرب کلمه‌ای یونانی است و به معنی ماده و اصل هر چیزی است. جابر رأی‌ها و اندیشه‌های مردم درباره اسطقس را به سه گونه تقسیم می‌کند: برهانی عقلی، دینی (که از همه برتر است)، جدلی اقناعی. در کتاب اسطقس اول به نخستین گونه رأی (رأی اهل فلسفه)، در دومی به دومین گونه (رأی دیانت) و در سومی به سومین گونه (رأی اهل صنعت) می‌پردازد. همچنین وی بخشی از این کتاب را که در اثناء ترک شده بود در پایان به صورت شرح و ذیل بر اسطقس سوم آورده است. علاوه بر این دو گزارش و شرح نیز از او بر اسطقس اول و سوم موجود است.

رساله حاضر اسطقس اول اوست که مطابق با رأی فلاسفه است. در این رساله وی از فلزهای کیمیایی سخن می‌گوید و بیان می‌کند که «چیزها همه به اسطقس برمی‌گردند و در اینجا هم ما می‌خواهیم «سنگ فیلسوفان» (حجر الفلاسفه) را که ریشه این هنر است بشناسیم، از این روی آن را اسطقس نامیده‌ایم». در آن از «اصحاب برانین اولین» و «اصحاب نبات» یاد شده است.

آغاز: کتاب الاسطقس الاول. بسمله، قال جابر بن حیان ان الله تعالى بعزته و اختراعه للاشياء بقدرته و سماها بیدیع حکنته و اظهار و آثارها بلطيف صنعته، ابداع خلق الانسان بغرب خلقته **انجام**: فمن اراد التوسع في ذلك فليقرأ ما لنا فيها على ما رتبناه في الفهرست. تم کتاب الاسطقس المؤلف على رأي الفلاسفة. و الحمد لله رب العالمين.

چاپ: با عنوان «مجموعه احد عشر كتاباً في علم الاكسير»، بمبئی، ۱۸۹۲ م، سنگی؛ پاریس، مطبعة قول غایتینه، ۵۴ ص،

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فخا)؛؛ جلد سوم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276240

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۰/۲۰۱۲

سه ارکان اربعه در صناعت < کبریت و زیق

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۲۳/۳

● الارکان الاربعة فی الحجر / کیمیا / عربی
al-arkān-ul-arba'a fi-l-ḥajar

آغاز: قسمت چهارم در شیعه و در آن سه باب است باب اول در معرفت احوال نقباء؛ انجام؛ و نیز بدیهی است که تا توحید و نبوت و امامت حاصل نشود محبت مذکور ممکن نیست حاصل شود

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ قمری
jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۶۹ق، جا: تهران؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: فرنگی، ۱۴۵گ (۱۸۷-۴۳)، ۲۴-۲۶ سطر، اندازه: ۲۰×۱۳سم [ف: ۳۱-۵۷۲]

آغاز: الحمد لله الفرد الصمد واحد الوجود.. کتاب الاول تذکره فيه زیق الشرق، و اما السؤال عن الزیق الشرقی انجام؛ و اذ قد اتینا علی ذلك فلیکن الان آخر الكتاب من الاولى الاربع من الحجر الکریم المکرّم فی باب الاعظم، و السلام

● ارقام ایام جمعه ها / هیئت / فارسی

arqām-e ayyām-e jom'e-hā

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۳۱۵/۱

آغاز و انجام: برابر

در چهار کتاب: زیق شرق و غرب، حجر، ارض الحجر؛ خط: نسخ، بی ک، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: رویه میشن یک لا سیاه، ۱۲گ (پ-۱۲ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۲۲/۵×۱۳/۲سم [ف: ۶-۳۷۰]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۰۰/۱۲

آغاز: مسئله ارقام جمعات در تقویم حروف ابجد است

خط: نستعلیق، کا: عبدالصمد محلاتی، تا: ۱۲۸۱ - ۶ جمادی الثاني ۱۲۸۳، جا: اصفهان، مدرسه میرزا مهدی؛ در صفحه عنوان چنین آمده: «کاتبه و صاحبه و مالکه عبدالصمد بن حسینی المحلاتی فی شهر شوال المکرّم ۱۲۹۵»؛ کاغذ: سیاهانی، جلد: مقوا، قطع: خشتی، اندازه: ۲۲×۱۷سم [ف: ۱-۵۰۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۳۲/۳۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ ریز، کا: بهائی بن احمد عاملی کاظمی، تا: اواخر قرن ۱۲ یا اوایل قرن ۱۳ق؛ مصحح، رکابه دار؛ کاغذ: فرنگی، ۳گ (۶۰-۹۲)، ۶۴ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۸سم [ف: ۳۲-۸۳]

● ارقام جمع و خرج گیلان / اسناد / فارسی

arqām-e jam' va xarj-e gīlān

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۸۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: غلامحسین ابن محمد تقی اصفهانی، تا: شوال ۱۲۷۹ق؛ کاغذ: فرنگی سفید، جلد: مقوا، ۱۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۱۱/۵سم [ف: ۳-۱۱۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۸۳

ابواب جمعی ملک آرا اعداد به سیاق است؛ خط: نستعلیق، بی ک، تا: قرن ۱۴؛ مهر: صدراعظم، وزیر دفتر در شوال ۱۳۱۱؛ کاغذ: آبی، جلد: مقوایی، ابعاد متن: ۱۴×۷، اندازه: ۲۷×۱۷سم [سنا - ف: ۲-۱۱۶]

۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۷۳۱/۱۲

آغاز: بسملة الحمد لله الذی هو الرزاق لمن یشاء بیده الخیر

بی ک، تا: ۱۳۰۰ق؛ جلد: مقوایی با گالینگور سبز، ۴ص (۷۲-۶۸)، اندازه: ۱۸×۱۱سم [ف: ۵-۱۷۶۹]

● ارقامی که .. / اسناد / فارسی

arqāmī ke. ..

ارقامی که وزرای دولت عثمانیه از جانب صفی میرزای مجهول النسب بر اهل ایران نوشته اند مبتنی بر تاریخ صبحی افندی رومی.

سه الارکان الاربعة من الخمس مائة < کتاب الارکان الاربعة من الخمس مائة

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۹۶۱/۷

خط: نستعلیق، بی ک، تا: قرن ۱۴ [ف: ۷-۱۱۳]

● ارکان الایمان / کلام و اعتقادات / فارسی

arkān-ol-īmān

ایبوردی، ابوالحسن بن احمد، - ۹۶۶ قمری
abīvardī, ab-ol-hasan ebn-e ahmad (- 1559)

● ارقعه نوع (ازقنوغ) / طالع بینی / فارسی

arqe'e-ye nu' (azqanūq)

اهدا به: شاهزاده خانم سلطانم (دختر شاه طهماسب)

تاریخ تألیف: ۲۸ ربیع الاول ۹۶۴ق

رساله ای کوتاه در اصول و عقاید دینی امامیه در پنج «اصل» و یک «خاتمه»: اصل ۱. اثبات واجب الوجود، در ۱۴ «مطلب»؛ ۲.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۳۹۵/۲۱

خط: نسخ، بی ک، تا: قرن ۱۱ [ف: ۶-۳۹۱]

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنا)؛ جلد سوم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276240

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۰/۲۰۱۳